

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**

Revision 2024

Kommunrevisorernas
Revisionsplan

Innehållsförteckning

KOMMUNAL REVISION	3
GRANSKNINGSINSATSER 2024	4
Grundläggande granskning	4
Räkenskapsrevision.....	4
Granskning av räkenskaperna	4
Granskning och bedömning av god ekonomisk hushållning	4
Fördjupade revisionsinsatser	5
Revision i bolag, stiftelser, kommunalförbund m.m.....	9
Bilaga 1 – Ansvarsfördelning nämnder	10
Bilaga 2 – Lekmannarevisorer i bolag, stiftelser och förbund	11

KOMMUNAL REVISION

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument som utses av kommunfullmäktige. Uppdraget är att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen och pröva ansvarstagandet. Revisorerna ska uttala sig om kommunens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig och om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamheten.

Kommunrevisionen består av åtta förtroendevalda revisorer som bistås av två yrkesrevisorer vid kommunens egna revisionskontor. Räkenskapsrevisionen och viss verksamhetsrevision upphandlas av externa konsulter.

OBEROENDET

Revisorerna skall vara både formellt och synbart oberoende i förhållande till dem som granskas. Formellt markeras oberoendet av kommunallagens föreskrifter om valbarhet, jäv, god revisionsred och egen förvaltning samt att revisorernas budget-äskande behandlas av ett särskilt beredningsorgan, kommunfullmäktiges presidium. Sakligt skall oberoendet ta sig uttryck i att vi utför vårt uppdrag opartiskt och med objektivitet.

ÖPPENHET OCH KOMMUNIKATION

Revisionens ambition är att den granskning som genomförs ska främja kommunens utveckling. Öppenhet och kommunikation är en grundläggande princip i revisionsprocessen. Revisionens målgrupper är bland annat fullmäktige, nämnder, styrelse och aktiebolag.

REVISIONSPROCESSEN

Revisionsprocessen börjar med en revisionsplanering som består av omvärldsanalys, riskanalys och upprättande av en revisionsplan. Därefter genomförs de revisionsinsatser som fastställts i revisionsplanen. Revisionsprocessen avslutas med att årets alla granskningar analyseras och bedöms. Då prövar revisorerna om styrelse och nämnder har fullgjort sina uppdrag. I revisionsberättelsen uttalar sig revisorerna om ansvarsfrihet bör tillstyrkas och om fullmäktiges mål för verksamheten har uppfyllts under året.

ÅRLIG GRANSKNING

Revisorerna fastställer årligen en revisionsplan utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Den årliga granskningen omfattar följande delar:

- ❖ Grundläggande granskning
- ❖ Räkenskapsrevision
- ❖ Fördjupade revisionsinsatser
 - Fördjupade granskningar
 - Uppföljning av tidigare granskningar

GRANSKNINGSINSATSER 2024

GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING

Den grundläggande granskningen är basen i den årliga granskningen. Granskningen av styrelse och samtliga nämnder genomförs varje år och ska ge revisorerna underlag till prövningen av styrelsers och nämnders ansvarsutövande. Se bilaga 1 för informell ansvarsfördelning mellan revisorerna.

Granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse och nämnd har tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och lagstiftning. Revisorerna bedömer den struktur som styrelse och nämnd har för detta och hur den är integrerad i organisation, system och det löpande arbetet. Nedan följer en beskrivning av den grundläggande granskningen.

Grundläggande granskning av styrelse och nämnder

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt och att de föreskrifter som gäller för verksamheten följs.

Risk: Det finns risk för bristande måluppfyllelse, ohörsamhet till mål och riktlinjer fastlagda av fullmäktige samt att styrning, ledning och uppföljning av den interna kontrollen är bristfällig.

Syfte: Det övergripande syftet med granskningarna är att bedöma om nämnden skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Granskningarna ska också svara på om verksamheterna leds och styrs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt svara på om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

RÄKENSKAPSREVISION

Redovisningsrevision syftar till att undersöka om redovisningen är rättvisande och tillförlitlig samt om säkerheten och (interna) kontrollen i medelsförvaltningen är tillfredsställande.

GRANSKNING AV RÄKENSKAPERNA

Revisionen granskar och bedömer om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om delårsrapport och årsredovisning är upprättade i enlighet med LKBR (lagen om kommunal bokföring och redovisning) och god redovisningssed. Rådet för kommunal redovisning (RKR) är normbildande för god redovisningssed.

Granskning av räkenskaperna görs av sakkunniga på uppdrag av revisorerna enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Den omfattar granskning av:

- årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, driftredovisning och investeringsredovisning samt noter
- sammanställda räkenskaper (om sådana finns)
- förvaltningsberättelse
- delårsrapport

Det sakkunniga bitrådet ska inom ramen för standarden planera, utföra och löpande rapportera sin granskning till revisorerna. Granskning av räkenskaperna upphandlas av extern konsult.

GRANSKNING OCH BEDÖMNING AV GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Revisionen ska bedöma om resultaten i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de finansiella mål och verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat i budgeten.

FÖRDJUPADE REVISIONSINSATSER

Behov av fördjupade granskningar uppstår när den grundläggande granskningen inte är tillräcklig för att pröva styrelsens eller nämnds ansvarsutövande. De fördjupade granskningarna är avgränsade och inriktade på en viss verksamhet, process eller system. De behandlar ytterst ändamålsenlighet och den interna styrningen och kontrollen i verksamheten. Att följa upp tidigare genomförda granskningar är också en viktig del i revisorernas arbete. Följande fördjupade granskningar kommer att genomföras under året:

1. Personalkontinuitet i hemtjänsten

Kontinuitet är en viktig kvalitetsaspekt i omsorgen om äldre. För de flesta äldre är det en trygghetsaspekt att insatserna utförs av personal som de känner igen. Det är också viktigt att det, oavsett vem av personalen som kommer hem till den äldre, finns en kontinuitet i hur insatserna utförs samt att personalen kommer på utsatta och överenskomna tider. För omsorgstagare med komplexa vård- och omsorgsbehov eller demenssjukdomar är kontinuitet särskilt viktigt.

Enligt jämförelser i Kolada har Östersunds kommun en lägre personalkontinuitet jämfört med andra kommuner. Sedan 1 juli 2022 är funktionen fast omsorgskontakt reglerad i socialtjänstlagen.

Risk: En låg personalkontinuitet kan innebära att kommunikation och informationsöverföring brister vilket kan medföra större risk för vårdskador. Det finns även risk för att de äldre och deras anhöriga känner sig otrygga.

Syfte: Syftet med granskningen är att bedöma om vård- och omsorgsnämndens styrning och uppföljning av hemtjänsten säkerställer att det finns kontinuitet i utförandet av beviljade insatser.

2. Rutiner för placeringar i familjehem och HVB-hem

Kommunens social- och arbetsmarknadsnämnd har ansvar för att barn eller unga som är placerade i familjehem eller HVB-hem får det stöd och den hjälp som de behöver under placeringstiden. IVO har 2020 konstaterat brister inom den sociala barn- och ungdomsvården som innebär att barn och unga riskerar att inte få sina behov av stöd, skydd och hjälp utredda och tillgodosedda. Bristerna kan i värsta fall bidra till att barn skadas eller till och med avlider.

Under 2023 har det skett ett antal omplaceringar i Östersunds kommun på grund av att familjehem och HVB-hem inte klarat av uppdraget. Verksamheten uppger att sammanbrotten är negativa för barnens utveckling.

Mot bakgrund av detta behöver nämnden ha goda rutiner vid upphandling och placering för att säkerställa att barn och unga får god vård. Nämndens uppföljning av att placeringar fått avsedda effekter behöver också vara god.

Risk: Om nämnden inte har bra rutiner finns risk att barn och unga inte får den hjälp de behöver. Det kan också innebära att kommunen drabbas av höga kostnader.

Syfte: Syftet med granskningen är att bedöma om social- och arbetsmarknadsnämnden har ändamålsenliga arbetsformer och rutiner för att säkerställa god vård i HVB-hem och familjehem som nyttjas för placering av barn och unga.

3. Uppföljande granskning av IT-säkerhet

En granskning av IT-säkerhet och digital lagring genomfördes 2021. Bedömningen var att kommunens informations- och IT-säkerhetsarbete behövde utvecklas för att nå de standarder som kommunen uttalat som gällande för sitt arbete. Vidare konstaterades att det fanns behov av ett flertal förbättringsåtgärder för att arbetet ska ske systematiskt och riskbaserat i enlighet med ledningssystem för informationssäkerhetsarbete.

Risk: Det finns en risk att tillräckliga åtgärder inte har vidtagits för att säkerställa att kommunens organisation och interna kontroll är ändamålsenlig gällande IT-säkerhet.

Syfte: Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen har vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer.

4. Välfärdsbrott

Välfärdsbrottslighet är när en extern aktör – företag eller privatperson - otillbörligen utnyttjar offentliga medel för egen vinning. Exempel på välfärdsbrott kan vara leverantörer som medvetet överfakturerar kommunen för sina tjänster eller medborgare/aktörer som tar emot bidrag eller stöd på felaktigt angivna grunder.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) uppskattar att ungefär 150 miljarder av skatteintäkterna förloras till personer och företag som egentligen inte har rätt till pengarna – personer och företag som kan vara kopplade till brottslig verksamhet.

Risk: Det finns risk för att även Östersunds kommun utsätts för välfärdsbrott. Om kommunen inte har rutiner för att förebygga välfärdsbrottslighet finns risk för att skattepengar inte används på rätt sätt och att tilliten och förtroendet för kommunen undergrävs.

Syfte: Granskningens syfte är att bedöma om styrelse och nämnder har säkerställt en god intern kontroll för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrott.

5. Effektivitet i kärnverksamheten

I jämförelse med referenskostnaden bedriver Östersunds kommun kärnverksamheten till en kostnad som överstiger förväntad nivå med ca 100 mnkr. Procentuellt är det individ- och familjeomsorgen och förskolan som uppvisar störst avvikelser men beloppsmässigt ligger även grundskolan och äldreomsorgen över förväntad nivå.

Enligt kommunens mål för god ekonomisk hushållning ska nettokostnadsavvikelsen vara högst +/- 5 % efter hänsyn till politisk ambitionsnivå.

Det finns ingen entydig bild av att Östersund har högre resultat eller kvalitet inom de verksamheter som visar på höga kostnader.

Risk: Om kommunen har höga kostnader inom vissa verksamheter och samtidigt inte kan visa på bättre resultat eller bättre service/-kvalitet kan det finnas risk för att skattemedlen inte används effektivt.

Syfte: Syftet med granskningen är att bedöma om styrelse och nämnders styrning och uppföljning bedrivs på ett sätt som bidrar till ökad effektivitet.

6. Investeringar

Revisorerna har de senaste åren genomfört flera granskningar avseende investeringar som visat på stora brister. Flera av de större investeringarna har visat på stora avvikelser gentemot ursprunglig budget. Förutom ökade investeringsutgifter innebär det även att de årliga driftkostnaderna blir högre än beräknat.

Det är även viktigt att redovisningen blir korrekt, exempelvis uppdelning och avgränsning mellan drift och investering och indelningen i komponenter.

Risk: Bristande investeringskalkyler och/eller felaktig redovisning kan innebära att tillkommande driftkostnader blir betydligt högre än beräknat. Detta medför ett minskat utrymme för övriga verksamhetskostnader. Det kan även innebära att de politiska prioriteringarna påverkas.

Syfte: Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen/tekniska nämnden har säkerställt att beslutsunderlagen innehåller tillräckliga kalkyler gällande tillkommande driftkostnader och om investeringsredovisningen är korrekt.

7. Planprocessen

Miljö- och samhällsnämnden ansvarar för plan- och byggnadsväsendet med undantag av översiktsplanering och ärenden som rör planbesked, detaljplaner eller områdesbestämmelser av principiell beskaffenhet eller som i övrigt är av större vikt, vilka kommunstyrelsen bereder. Utvecklingsutskottet får hantera bland annat mark och exploatering (detaljplaner, markförsäljning och fastighetsutveckling).

Kommunen har ett tillväxtmål om att bli 75 000 invånare till 2040. Planprocessen är en viktig del i samhällsutvecklingen och är av stor betydelse när det gäller kommunens expansion.

En detaljplan ska tas fram enligt en väl definierad process med syfte att säkra insyn för berörda samt att beslutsunderlaget ska hålla god kvalitet.

Risk: En ineffektiv och ej ändamålsenlig planprocess kan leda till att beslut fattas på felaktiga eller otillräckliga grunder.

Syfte: Syftet med granskningen är att bedöma om styrelsen och miljö- och samhällsnämnden har säkerställt en ändamålsenlig och effektiv planprocess.

8. Upphandling

Upphandling och inköp har stor betydelse för kommunens ekonomi utifrån hur processerna hanteras, vilka leverantörer som anlitas, vilka prestationer som erhålls och till vilka villkor samt hur dessa efterlevs och följs upp. Det finns även risker för ekonomisk skada och förtroendeskada om upphandling och inköp inte hanteras i enlighet med gällande regelverk.

Jämtlands läns kommuner samarbetar inom upphandling via ett gemensamt upphandlingskontor. Upphandlingskontoret i Jämtlands län upphandlar varor och tjänster som de samverkande kommunerna har behov av. Kontoret styrs politiskt via Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU). Upphandlingskontoret gör även upphandlingar på uppdrag av enskilda förvaltningar. Förvaltningarna gör även upphandlingar på egen hand.

Risk: En otillräcklig styrning och intern kontroll av upphandlingar kan innebära att kommunen drabbas av höga kostnader eller förtroendeskada.

Syfte: Granskningen syftar till att bedöma om styrelse och nämnder har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i processerna avseende inköp och upphandling.

9. Uppföljning av tidigare granskningar

En viktig del i revisorernas arbete är att följa upp tidigare genomförda granskningar för att få svar på om åtgärder har vidtagits utifrån revisorernas kritik och rekommendationer. Uppföljningen ger också underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning och blir därmed en grund för riskanalysen inför kommande års revisionsplanering.

Följande granskningar som genomfördes 2022 har valts ut för ytterligare uppföljning:

- Arbetsmarknadsåtgärder
- Arbetsmiljö inom skolan
- Psykisk ohälsa bland äldre

Syfte: Granskningen syftar till att bedöma om styrelse och berörda nämnder har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av de rekommendationer som lämnats i genomförda granskningar.

REVISION I BOLAG, STIFTELSE, KOMMUNALFÖRBUND M.M.

Så som föreskrivs i kommunallagen har en del av de förtroendevalda revisorerna utsetts till lekmannarevisorer/revisorer i bolag, stiftelser, kommunalförbund och samordningsförbund. På det sättet samordnas revisionen för hela ”koncernen”.

Kommunalförbunden är en egen juridisk person där revisorerna har ett självständigt uppdrag. En revisionsplan upprättas för varje kommunalförbund. Se utsedd lekmannarevisor för respektive bolag, stiftelse eller förbund i bilaga 2.

Granskning av bolag och stiftelser

I Östersunds kommun finns ett flertal bolag, förbund och stiftelse som är hel- eller delägda av kommunen. De förtroendevalda revisorerna ansvarar enligt aktiebolagslagen för verksamhetsrevisionen i de företag i vilka de utsetts som revisor. Granskningarna genomförs med sakkunnigt stöd från revisionskontoret.

Risk: Att kommunens företag inte lever upp till de mål och styrdokument fullmäktige beslutat om.

Syfte: Att granska om bolagens verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, samt om den interna kontrollen är tillräcklig. För stiftelserna även uttala sig om räkenskaperna är rättvisande.

Revisorerna kan även besluta att genomföra fördjupade granskningar av företagen.

BILAGA 1 – ANSVARFÖRDELNING NÄMNDER

För att granskningsarbetet ska vara effektivt har revisorerna gjort en informell uppdelning av nämndbevakningen mellan sig, enligt nedan. Vid sammanträdena redovisar respektive revisor iakttagelser från sina ansvarsområden.

NÄMND	ANSVARIG REVISOR	BISITTARE
Kommunstyrelsen	Margareta Widell	Kjell Svantesson
Arvodesnämnd	Christian Ferm	Jeanette Wall
Barn- och utbildningsnämnd	Jeanette Wall	Peter Bodemyr
Kultur- och fritidsnämnden	Peter Bodemyr	Gunnar Dovner
Miljö- och samhällsnämnden	Gunnar Dovner	Per Ericsson
Social- och arbetsmarknadsnämnd	Gunnar Dovner	Margareta Widell
Tekniska nämnden	Lennart Brändström	Christian Ferm
Valnämnden	Jeanette Wall	Kjell Svantesson
Vård- och omsorgsnämnden	Peter Bodemyr	Gunnar Dovner
GemN upphandlingssamverkan	Christian Ferm	Lennart Brändström
Gem överförmyndarnämnd	Lennart Brändström	Per Ericsson
GemN Samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistf.	Per Ericsson	Peter Bodemyr

BILAGA 2 – LEKMANNAREVISORER I BOLAG, STIFTELSE OCH FÖRBUND

Kommunalförbunden är en egen juridisk person där revisorerna har ett självständigt uppdrag. En revisionsplan upprättas för varje kommunalförbund. Tabellen visar vilka kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund som finns samt utsedd ordinarie lekmannarevisor/-revisor och ersättare.

BOLAG	ORDINARIE	ERSÄTTARE
Östersunds Rådhus AB	Margareta Widell Christian Ferm	
Östersundshem AB	Kjell Svantesson Per Ericsson	
Jämtkraft AB	Lennart Brändström	Per Ericsson
Biogas i Jämtland Härjedalen AB	Per Ericsson	Lennart Brändström
Inlandsbanan AB	Kjell Svantesson	
Jämtlands Räddningsförbund	Kjell Svantesson	
Jämtlands gymnasieförbund	Peter Bodemyr	
Stiftelsen Jamtli	Gunnar Dovner	Jeanette Wall
Stiftelse Jämtlands läns bibliotek	Margareta Widell Gunnar Dovner	Christian Ferm
BRF Körfältets centrum	Lennart Brändström	Jeanette Wall
BRF Torvalla centrum	Jeanette Wall	Lennart Brändström
BRF Åkerärtan	Lennart Brändström	Jeanette Wall